

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Олена ГРИБАНОВА

«17» вересня 2025

ОСНОВИ ПРАВОЗНАВСТВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки фахових молодших бакалаврів

галузі знань: D Бізнес, адміністрування та право

спеціальності: D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

освітньо-професійної програми: Фінанси і кредит

Укладач: Тарас ГУЦАЛ

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії
економічних дисциплін та менеджменту
Протокол № 1 від «28» серпня 2025
Голова ЦК

(підпис)

Ірина МОРДВІНОВА

(ім'я, прізвище)

Ухвалено Методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «17» вересня 2025
Заступник директора з НМР

(підпис)

Альона ХОДАКОВСЬКА

2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>D Бізнес, адміністрування та право</u> (шифр і назва)	Нормативна	
		Цикл дисциплін професійно-практичної підготовки	
Загальна кількість годин – 90 год.	Спеціальність <u>D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки: II	
		-й	4-й
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 4 год.	Освітньо-професійна програма <u>Фінанси і кредит</u>	год.	14 год.
		Практичні, семінарські	
		год.	16 год.
	Лабораторні		
	год.	год.	
	Самостійна робота		
	год.	60 год.	
Вид контролю: залік			
Освітньо-кваліфікаційний рівень: фаховий молодший бакалавр			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «**Основи правознавства**» є формування у здобувачів освіти цілісної системи знань про основні поняття та категорії правознавства і державознавства, розвиток правової культури та правосвідомості, оволодіння базовими вміннями застосування правових знань у професійній та повсякденній діяльності. Дисципліна спрямована на усвідомлення сутності права, його ролі у регулюванні суспільних відносин, значення принципів демократії та прав людини, а також на закладання підґрунтя для подальшого застосування здобутих знань в обраній спеціалізації.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- опанувати методологічні підходи до дослідження державно-правових явищ;
- розкрити зміст загальнотеоретичних правових понять і категорій;
- дослідити сутність, зміст і форми держави та права;
- проаналізувати феномен правової держави та її взаємозв'язок із громадянським суспільством;
- сформулювати вміння застосовувати правові знання для аналізу соціальних процесів і розв'язання практичних завдань;
- розвинути правову культуру та усвідомлення ролі права як регулятора

суспільних відносин;

- орієнтуватися в основних галузях права, ієрархії нормативно-правових актів, основних принципах судової та правоохоронної системи;
- закласти фундаментальні основи для подальшого саморозвитку та вивчення спеціалізованих дисциплін.

У разі успішного завершення курсу здобувач освіти набуває **програмні компетентності** (з ОПП 2025):

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК05. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК06. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК09. Здатність працювати самостійно і в команді, налагоджувати комунікаційні зв'язки та міжособистісні взаємодії під час вирішення поставлених завдань.

СК01. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК02. Здатність здійснювати професійну діяльність згідно з вимогами законодавства.

Програмні результати навчання, які досягаються за допомогою вивчення дисципліни (з ОПП 2025):

РН01. Знати свої права як члена суспільства, розуміти цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

РН02. Володіти державною та іноземною мовами для складання ділових паперів і комунікації у професійній діяльності.

РН05. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.

РН06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.

РН08. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.

РН15. Демонструвати навички самостійної роботи та роботи в команді, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

РН17. Демонструвати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень особистого професійного розвитку.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Основи правознавства» вивчається на основі знань, які студенти і слухачі отримали з попередніх курсів, має структурно-логічні зв'язки з такими навчальними дисциплінами як Соціальне страхування, Страховий та фондовий ринок, Гроші та кредит, Бюджетна система.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи теорії держави та права.

Тема 1. Історичний аспект виникнення держави.

Порівняння понять «суспільство», «державна» та «країна». Особливості суспільних відносин у додержавний період та способи їх упорядкування. Основні теорії походження держави, їх порівняльний аналіз. Зміни в організації суспільного життя з появою держави. Характеристика історичних типів держави та права.

Тема 2. Загальна характеристика держави та державної влади.

Поняття та ознаки держави. Сутність і види функцій держави. Органи держави: їхні ознаки, види та компетенція. Поняття та різновиди влади, особливості державної влади. Система органів законодавчої, виконавчої та судової влади. Політичні режими й державний лад. Органи державної влади України: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, центральні й місцеві органи виконавчої влади, судові та правоохоронні органи. Їх взаємозв'язок та незалежність.

Тема 3. Основи теорії права: сутність, функції та форми права.

Поняття права та його ознаки. Сутність і функції права. Принципи права: їх зміст та класифікація. Форми (джерела) права, їх значення. Поняття правотворчості та її основні стадії. Система права, норма права та її структура, інститут права. Способи систематизації нормативних актів (інкорпорація, консолідація, кодифікація). Правовий статус особи, його структура та види.

Тема 4. Правовідносини. Правомірна поведінка, правопорушення і юридична відповідальність.

Поняття правовідносин, їх ознаки та умови виникнення. Суб'єкти та об'єкти правовідносин. Види правової поведінки. Правомірна та неправомірна поведінка: поняття та особливості. Правопорушення, його склад і класифікація. Поняття юридичної відповідальності та її основні види. Умови настання юридичної відповідальності.

Тема 5. Загальна характеристика окремих галузей права України.

Поняття та предмет житлового законодавства, право на житло та способи його реалізації. Основи екологічного права. Система земельного законодавства, форми права власності на землю та природні ресурси. Права й обов'язки

власників і користувачів природних ресурсів. Податкове право: поняття податку, його види та роль у системі публічних фінансів. Важливість податкового законодавства у розвитку держави, ефективні механізми захисту прав фізичних та юридичних осіб при податкових спорах.

Тема 6. Конституційне право України.

Предмет і значення конституційного права. Конституція України, її властивості та юридична сила. Загальні засади конституційного ладу та їх гарантії. Форми безпосередньої демократії: вибори, референдуми. Система органів державної влади та місцевого самоврядування. Органи правосуддя та діяльність Конституційного Суду України. Значення конституційного права в розвитку суспільства та держави.

Тема 7. Права і свободи людини.

Правовий статус людини і громадянина як конституційний інститут. Види основних прав, свобод і обов'язків. Конституційні права і свободи людини. Громадянство України: набуття, припинення, правові наслідки. Статус іноземців та осіб без громадянства. Пряме народовладдя як форма реалізації суверенітету народу.

Змістовий модуль 2. Основні галузі права.

Тема 8. Кримінальне право України.

Поняття кримінального права та його предмет. Злочин як підстава кримінальної відповідальності, його ознаки та складові елементи. Стадії вчинення злочину, співучасть. Види кримінальної відповідальності. Система кримінальних покарань, їхні ознаки, мета та види. Амністія, помилування, погашення і зняття судимості як форми реалізації гуманізму у кримінальному праві.

Тема 9. Цивільне право України.

Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин. Суб'єкти й об'єкти цивільних правовідносин. Форми власності та способи їх захисту. Способи і засоби захисту цивільних прав особи. Значення цивільного права у сфері приватних відносин.

Тема 10. Цивільно-правові зобов'язання та договори: поняття, умови та види.

Зобов'язальне право та його значення. Поняття та види цивільно-правових договорів, їх умови та правове значення. Цивільно-правова відповідальність, її підстави та види. Основи авторського та спадкового права як складових частин цивільного законодавства.

Тема 11. Основи фінансового права України.

Поняття, предмет та метод фінансового права. Система й джерела фінансового права. Фінансові правовідносини та фінансово-правові норми. Сутність державних фінансів, їх види та структура. Органи управління

фінансами та фінансова система держави. Види відповідальності за порушення фінансового, бюджетного та податкового законодавства.

Тема 12. Основи підприємницької діяльності в Україні.

Правові основи підприємництва, його принципи та організаційні форми. Підприємства й господарські товариства: поняття, види, правовий статус. Особливості діяльності без створення юридичної особи. Державна реєстрація підприємницької діяльності та порядок її припинення. Банкрутство юридичних осіб та його правові наслідки.

Тема 13. Трудове право України.

Поняття та предмет трудового права. Трудовий договір: сторони, зміст, порядок укладення та розірвання. Підстави звільнення з ініціативи працівника чи роботодавця. Дисциплінарна й матеріальна відповідальність працівників. Індивідуальні трудові спори та порядок їх вирішення. Види робочого часу та часу відпочинку. Кодекс законів про працю України як основне джерело трудового права.

Тема 14. Сімейне право України.

Предмет і завдання шлюбно-сімейного права. Поняття та умови укладення шлюбу, перешкоди до його реєстрації. Шлюбний контракт, порядок припинення шлюбу й його юридичні наслідки. Особисті та майнові права й обов'язки подружжя. Правове становище батьків і дітей, регулювання їхніх особистих та майнових відносин.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л		с/п	лаб.	сам.роб. інд.завд.	
1	2	3	4	5	6
Змістовний модуль 1. Основи теорії держави та права.					
Тема 1. Історичний аспект виникнення держави.	5	1	1		3
Тема 2. Загальна характеристика держави та державної влади.	5	1	1		3
Тема 3. Основи теорії права: сутність, функції та форми права.	5	1	1		3
Тема 4. Правовідносини. Правомірне поведінка, правопорушення і юридична відповідальність.	5	1	1		3
Тема 5. Загальна характеристика окремих галузей права України.	5	1	1		3
Тема 6. Конституційне право України.	4	1	1		2
Тема 7. Права і свободи людини.	6	1	2		3
Разом за змістовним модулем 1	35	7	8		20
Змістовний модуль 2. Основні галузі права.					

Тема 8. Кримінальне право України.	4	1	1		2
Тема 9. Цивільне право України.	5	1	1		3
Тема 10. Цивільно-правові зобов'язання та договори: поняття, умови та види.	6	1	2		3
Тема 11. Основи фінансового права України.	5	1	1		3
Тема 12. Основи підприємницької діяльності в Україні.	5	1	1		3
Тема 13. Трудове право України.	5	1	1		3
Тема 14. Сімейне право України.	5	1	1		3
Разом за змістовним модулем 2	35	7	8		20
Інд.ДЗ	20				20
Усього годин	90	14	16		60

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичний аспект виникнення держави.	1
2	Загальна характеристика держави та державної влади.	1
3	Основи теорії права: сутність, функції та форми права.	1
4	Правовідносини. Правомірна поведінка, правопорушення і юридична відповідальність.	1
5	Загальна характеристика окремих галузей права України.	1
6	Конституційне право України.	1
7	Права і свободи людини.	1
8	Кримінальне право України.	1
9	Цивільне право України.	1
10	Цивільно-правові зобов'язання та договори: поняття, умови та види.	1
11	Основи фінансового права України.	1
12	Основи підприємницької діяльності в Україні.	1
13	Трудове право України.	1
14	Сімейне право України.	1
Разом		14

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичний аспект виникнення держави.	1
2	Загальна характеристика держави та державної влади.	1
3	Основи теорії права: сутність, функції та форми права.	1
4	Правовідносини. Правомірна поведінка, правопорушення і юридична відповідальність.	1
5	Загальна характеристика окремих галузей права України.	1
6	Конституційне право України.	1
7	Права і свободи людини.	2
8	Кримінальне право України.	1
9	Цивільне право України.	1
10	Цивільно-правові зобов'язання та договори: поняття, умови та	2

	види.	
11	Основи фінансового права України.	1
12	Основи підприємницької діяльності в Україні.	1
13	Трудове право України.	1
14	Сімейне право України.	1
Разом		16

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичний аспект виникнення держави.	3
2	Загальна характеристика держави та державної влади.	3
3	Основи теорії права: сутність, функції та форми права.	3
4	Правовідносини. Правомірна поведінка, правопорушення і юридична відповідальність.	3
5	Загальна характеристика окремих галузей права України.	3
6	Конституційне право України.	2
7	Права і свободи людини.	3
8	Кримінальне право України.	2
9	Цивільне право України.	3
10	Цивільно-правові зобов'язання та договори: поняття, умови та види.	3
11	Основи фінансового права України.	3
12	Основи підприємницької діяльності в Україні.	3
13	Трудове право України.	3
14	Сімейне право України.	3
15	Інд.ДЗ	20
Разом		60

Індивідуальне дослідницьке завдання (ІДЗ)

Індивідуальне дослідницьке завдання з курсу «Основи правознавства» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності. Мета: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності. Результати досліджень подаються у вигляді реферату (індивідуальної письмової роботи студента), зміст якої полягає у завершеному теоретично-практичному дослідженні у межах навчальної програми курсу, яка виконується студентом на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Зарахування ІДЗ відбувається або шляхом його завантаження у відповідний модуль на платформі Moodle та наступної перевірки викладачем. Додатково також може встановлюватись окремий захист робіт студентами в очному форматі, або з використанням он-лайн сервісу ZOOM Meetings.

Розподіл балів за ІДЗ є наступним: одна робота студента максимально оцінюється у 20 балів, однак вона складається з двох частин: реферату та

презентації, які мають оцінюватись у сукупності. Як правило, захист робіт відбувається на останньому занятті курсу, після чого викладачем виставляється підсумкова оцінка курсу.

Теми ІДЗ для обрання студентами є наступними:

1. Амністія і помилування: правова природа та значення.
2. Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади: повноваження та роль у державному механізмі.
3. Вибори в Україні: принципи, етапи та проблеми реалізації.
4. Види юридичної відповідальності та їх характеристика.
5. Держава і суспільство: співвідношення понять та історична еволюція взаємовідносин.
6. Екологічне право України: основні засади та механізми реалізації.
7. Житлове законодавство України: сучасний стан і перспективи розвитку.
8. Земельне законодавство України: система, проблеми та шляхи вдосконалення.
9. Злочин: поняття, ознаки та соціальна небезпечність.
10. Інститут громадянства України: правовий зміст і порядок набуття.
11. Кабінет Міністрів України та система виконавчої влади.
12. Конституційний лад України: засади та гарантії.
13. Конституційний Суд України: місце і роль у системі поділу влади.
14. Конституція України: основні властивості та юридичні особливості.
15. Кримінальні покарання: система, мета та ефективність.
16. Особливості здійснення державної влади в Україні.
17. Погашення і зняття судимості: правові наслідки.
18. Податкове право України: сутність і значення в умовах ринкової економіки.
19. Права і свободи людини в Конституції України: класифікація та гарантії реалізації.
20. Право власності на землю: державна, комунальна та приватна форми.
21. Правова поведінка: правомірність, девіації та механізми забезпечення законності.
22. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні.
23. Правовий статус особи: загальний, спеціальний та індивідуальний.
24. Правовідносини: поняття, види та умови виникнення.
25. Правопорушення та юридична відповідальність: співвідношення понять.
26. Правотворчість: поняття, види та стадії.
27. Президент України: конституційний статус та основні повноваження.
28. Принципи права як основа правового регулювання.
29. Референдуми в Україні та світі: правові основи й практика проведення.
30. Система місцевого самоврядування в Україні.
31. Система права та структура правових норм.
32. Систематизація законодавства: інкорпорація, консолідація, кодифікація.
33. Склад злочину та його елементи.
34. Співучасть у злочині: поняття, види та особливості відповідальності.
35. Судова влада та правоохоронні органи України: сучасний стан та проблеми розвитку.

36. Сутність і функції права в сучасному суспільстві.
37. Теорії походження держави: порівняльний аналіз.
38. Форми (джерела) права: поняття, види та значення.
39. Функції держави: сутність, класифікація та сучасні тенденції.
40. Характеристика історичних типів держави та права.

НЕФОРМАЛЬНА / ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Визнанню підлягають результати навчання здобувача освіти, здобуті у неформальній та/або інформальній освіті, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремим змістовним модулям (розділам), темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Загальний обсяг освітніх компонентів освітньо-професійної програми, що зараховуються здобувачу освіти за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання, не може перевищувати 25 відсотків відповідної освітньо-професійної програми.

Пропонуються он-лайн курси, семінари, вебінари, тренінги для самостійного навчання здобувачів освіти на таких загальнонавчаних українських та світових навчальних платформах, як Prometheus (веб-адреса: <https://prometheus.org.ua/>), Edx (веб-адреса: <https://www.edx.org/>), EdEra (веб-адреса: <https://ed-era.com/>), Coursera (веб-адреса: <https://www.coursera.org/>), FutureLearn (веб-адреса: <https://www.futurelearn.com/>) тощо.

Результати навчання за напрямом неформальної та/або інформальної освіти здобувачів коледжу є альтернативою виконання індивідуального завдання (ІДЗ) з дисципліни. Студенти можуть обирати: або виконувати індивідуальне завдання (ІДЗ) з дисципліни, або пройти відповідний курс за напрямом неформальної та/або інформальної освіти. В обох випадках, незалежно від обраного студентами виду роботи, максимальна кількість балів за цей вид контролю становить 20 (двадцять) балів.

Однак потрібно враховувати, що один сертифікат, який отримав студент за проходження неформальної та/або інформальної освіти, оцінюється у 10 балів максимально. Відповідно, студент може отримати або два сертифікати, або один сертифікат та додатково підготувати реферат за обраною темою, аби загалом було нараховано 20 балів за ІДЗ в кінці вивчення даного курсу.

8. Види контролю і система накопичення балів

Поточний контроль знань		Самостійна робота інд. завд.	Залік	Сума
Модульна атестація № 1 (30 балів)	Модульна атестація № 2 (30 балів)			
Змістовний модуль 1 (Теми 1-6)	Змістовний модуль 2 (Теми 7-12)			
30	30	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна література:

1. Алмаші І. М., Берназюк І. М. Конституційне право України : підручник. 11-те вид., переробл. та допов. Ужгород : РІК-У, 2023. 536 с.
2. Бутинська Р. Я. Проблеми трудового права та соціального захисту : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2023. 288 с.
3. Гаврік Р. О. Способи захисту сімейних прав та інтересів дитини правозахисними органами та організаціями. Економіка. Фінанси. Право. 2024. № 2. С. 107-110
4. Грищенко О. П., Єфремова О. П. Джерела правового регулювання сімейних відносин в Україні. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2021. № 1. С. 38-41
5. Діденко Л. В., Денисак Н. М. Цивільне право та процес : навчально-методичний посібник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. 110 с.
6. Історія держави і права України : навч. посіб. / кол. авт. : В. О. Боняк, Д. А. Селіхов, Ю. С. Завгородня та ін. Дніпро : Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2024. 208 с.
7. Конституційне право : навч. посіб. / за ред. В. О. Кучера. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 452 с.
8. Кузьменко О. В. Основи вчення про кримінальне правопорушення : навч. посіб. 2-ге вид., допов. і переробл. Харків : Юрайт, 2024. 248 с.
9. Музика-Стефанчук О. А., Якимчук Н. Я. Сучасне фінансове право. Право публічних фінансів : підручник. Київ : АртЕк, 2024. 656 с.
10. Назарчук О. М. Трудове право [Електронний ресурс] : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2025. 230 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4268e889-54b7-4bec-a871-c79ae61770c0/content> (дата звернення: 01.01.2026)
11. Петришин О. В. Загальна теорія права : підручник. Київ : Право, 2021. 568 с.

- 12.Правознавство : навч. посіб. / за заг. ред. С. В. Петкова. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. 360 с.
- 13.Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник. 4-те вид. Київ : Алерта, 2021. 528 с.
- 14.Сухонос В. В. Теорія держави і права : підручник. Київ : Університетська книга, 2023. 544 с.
- 15.Яким С. С. Основи правознавства : навч. посіб. Дрогобич : Коло, 2013. 277 с.

Додаткова література:

1. Бобровник С. В. Загальна теорія права : академічний курс. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 576 с.
2. Боднарчук О. Г., Васьківська К. М., Левчук П. Р. Трудове право України : навчальний посібник. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 572 с.
3. Бурдін М. Ю., Логвиненко І. А., Лазарєв В. В. Теорія держави та права у визначеннях та схемах : довідник. Харків : ХНУВС, 2021. 108 с.
4. Бутинська Р. Я., Мокрицька Н. П. Трудове право України : навчальний посібник. Львів : Галицька видавнича спілка, 2022. 312 с.
5. Гаврік Р. О., Анікіна Г. В. Правові наслідки припинення шлюбу у сімейному праві: порівняльно-правовий аспект. Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. 2021. № 8. С. 66-69
6. Дмитрик О. О., Алісов Є. О., Кобильнік Д. А. та ін. Фінансове право : підручник / за ред. О. О. Дмитрика. Одеса : Юридика, 2022. 466 с.
7. Достдар Р. М., Ломакіна О. А., Минькович-Слободяник О. В., Пономаренко О. А. Договірне (контрактне) право в сучасному європейському праві : навчальний посібник для студентів магістратури спеціальності «Право» / за ред. Р. М. Достдара. Миколаїв : НУК, 2021. 460 с.
8. Загальна теорія права : підручник / О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов та ін. ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2021. 568 с.
9. Історія держави та права : навч. посіб. / Д. Є. Забзалюк, В. С. Макарчук, В. Я. Марковський та ін. ; за заг. ред. Д. Є. Забзалюка та В. Я. Марковського. Львів : СПОЛОМ, 2021. 438 с.
- 10.Карпенко Р. В., Тарасенко С. Г. Шлюбні відносини як основна правова категорія сімейного права: аналіз ситуації в Україні та ОАЕ. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2021. № 5. С. 22-28
- 11.Каткова Т. Г. Теорія держави і права : навч. посіб. у визначеннях і таблицях / Т. Г. Каткова. 2-ге вид., допов. Харків : Право, 2020. 96 с.
- 12.Кельман М. С. Загальна теорія права : підручник. Херсон : ОЛДІ-плюс, 2020. 742 с.

- 13.Ковалів М. В. Фінансове право України : навчальний посібник / М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів : СПОЛОМ, 2022. 394 с.
- 14.Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести : підручник. 3-тє вид., стер. Київ : Юрінком Інтер, 2023. 584 с.
- 15.Кримінальне право України. Загальна частина : практичні заняття : навч.-метод. посіб. / А. Я. Берша, В. П. Кедик, Є. Є. Кузьмін та ін. ; відп. ред. Н. А. Мирошніченко, Є. Л. Стрельцов. Одеса : Астропринт, 2022. 220 с.
- 16.Кунченко-Харченко В. І., Печерський В. Г., Трубін Ю. Ю. Правознавство: навч. посіб. Київ : Кондор, 2011. 474 с.
- 17.Лісовський П. М., Лісовська Ю. П. Теорія права: стан і перспективи. Київ: Університет «Україна», 2022. 208 с.
- 18.Машков А. Д. Теорія держави і права : підручник. Київ : Алерта, 2024. 452 с.
- 19.Молдован В. В., Чулинда Л. І. Правознавство : навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 184 с.
- 20.Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 556 с.
- 21.Теорія держави та права : навч. довідник. Робочий зошит / уклад. О. М. Шуміло, О. В. Панасюк. Суми : Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ ; ВВП «Мрія», 2023. 92 с.
- 22.Тома М. Г. Кримінальне право України (загальна частина) : збірник кейсів : навч.-метод. посіб. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 232 с.
- 23.Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
- 24.Фатхутдінова О. В., Куненко І. С., Максимова Л. О., Хлабистова К. В. Теорія держави і права : підручник. Київ : КНТ, 2022. 328 с.
- 25.Чубоха Н. Ф. Цивільне право. Загальна частина : практикум : навчальний посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2024. 179 с.

Законодавчо-нормативна база:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення : від 07.12.1984 р. : станом на чинну редакцію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 01.01.2026).
2. Кодекс законів про працю України : від 10.12.1971 р. : станом на чинну редакцію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення: 01.01.2026).

3. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 р. № 1023-XII : станом на чинну редакцію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> (дата звернення: 01.01.2026).
4. Конституція України : від 28.06.1996 р. : станом на чинну редакцію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 01.01.2026).
5. Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР : станом на чинну редакцію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 01.01.2026).
6. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 р. № 5076-VI : станом на чинну редакцію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення: 01.01.2026).
7. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III : станом на чинну редакцію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 01.01.2026).
8. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 р. № 2947-III : станом на чинну редакцію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення: 01.01.2026).
9. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV : станом на чинну редакцію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 01.01.2026).
10. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 02.06.2011 р. № 3460-VI : станом на чинну редакцію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17> (дата звернення: 01.01.2026).
11. Закон України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 р. № 1697-VII : станом на чинну редакцію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18> (дата звернення: 01.01.2026).
12. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. № 580-VIII : станом на чинну редакцію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 01.01.2026).
13. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 р. № 1402-VIII : станом на чинну редакцію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення: 01.01.2026).
14. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII : станом на чинну редакцію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 01.01.2026).
15. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР : станом на чинну редакцію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 01.01.2026).

16. Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019 р. № 2745-VIII : станом на чинну редакцію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19> (дата звернення: 01.01.2026).

Посилання на електронні ресурси:

1. Посилання на курс «Основи правознавства» в системі електронного забезпечення навчання Moodle: <https://epkmoodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1352>
2. Верховна Рада України. Законодавство України. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.01.2026).
3. Єдиний державний реєстр судових рішень. [Електронний ресурс]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua> (дата звернення: 01.01.2026).
4. Конституційний Суд України. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. URL: <https://ccu.gov.ua> (дата звернення: 01.01.2026).
5. Міністерство юстиції України. [Електронний ресурс]. URL: <https://minjust.gov.ua> (дата звернення: 01.01.2026).
6. Національна асоціація адвокатів України. [Електронний ресурс]. URL: <https://unba.org.ua> (дата звернення: 01.01.2026).
7. Освітній портал Міністерства освіти і науки України. [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua> (дата звернення: 01.01.2026).
8. Офіс Генерального прокурора України. [Електронний ресурс]. URL: <https://gp.gov.ua> (дата звернення: 01.01.2026).
9. Система безоплатної правової допомоги в Україні. [Електронний ресурс]. URL: <https://legalaids.gov.ua> (дата звернення: 01.01.2026).
10. Судова влада України. [Електронний ресурс]. URL: <https://court.gov.ua> (дата звернення: 01.01.2026).

